

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 10. in 25. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

† Dr. Karol Lueger.

Dne 10. marca se je bliskoma razširila vest po našem cesarstvu in izven njegovih mej, da je za vedno zatisnil oči župan cesarske prestolnice velikega Dunaja dr. Lueger. Prijatelj in neprijatelj priznava, da je bil pokojni res vzgleden, slaven mož, čegar ime ostane v zgodovini naše države zapisano z zlatimi črkami. Tudi Dol. Novice naj opozoré svoje čitatelje na nekatere vrline tega odličnega moža.

1. Lueger se je povzdignil iz priprostega stanu — njegov oče je izviral iz kmečkega rodu ter bil strežnik na dunajski tehniki — do najvišjih časti, do voditelja svojega ljudstva. Svoja mlada leta je kot dijak izvrstno porabil za bistrenje svojega uma, za razširjanje svojega obzorja. Dokaz, da je svoje glavne študije končal v 22. letu ter jih venčal s častjo doktorja obojnega prava. Odločil se je za odvetništvo želeč si ohraniti neodvisnost v svojem bodočem delovanju.

2. Spominjal se je morda izreka velikega nemškega pesnika: „Volja stori človeka velicega ali pa majhnega.“ Lueger je hotel veliko storiti za tlačeno ljudstvo, zato je sklenil svoje moči posvetiti v osvoboditev ljudstva iz spon tedaj vladajočega liberalizma. Stopil je Lueger na politično pozorišče. Prilika se mu je ponudila za to l. 1875., ko ga je politično društvo kandidiralo v občinski svet dunajski. Bistro oko njegovo je takoj zapazilo, da vlada silna korupcija v vrstah tedanjih liberalnih mogotcev, izkoriščevalcev ljudskih žuljev sicer pridnega in delavnega meščanstva. Skoro sam se je lotil boja zoper židovski velekapitalizem.

3. Zbiral je ljudstvo okrog sebe ter mu odpiral oči, kako se je dalo doslej slepiti od hinavskih liberalcev, ki so lepo govorili, v resnici pa le polnili svoje žepce. Postal je organizator krščanskega ljudstva. Bog ga je obdaril s sijajnim govorništvom, katero je pridobivalo um, razsodnost in srca Dunajčanov. Luegerjev upliv je očitno rasel. Leta 1885. je izvoljen že v državni zbor, čez pet let pozneje v nižjeavstr. deželni zbor, v katerih korporacijah si je kmalu priboril upljivo vodstvo. — Od l. 1875. do 1895. je bil Lueger neprenehoma v vročem boju s tedaj vladajočimi liberalci — pa z onstranskimi Mažari, ki vsled dualizma izkoriščajo našo polovico.

4. Cilj njegovih bojov pa je bil, da Dunaj izviije iz rok židovskega kapitalizma ter on sam kot župan vzame vajeti v roke za blagor krščanskega ljudstva. To se mu je s podporo somišljenikov, katerih krog se je zmiraj bolj širil, slednjič tudi posrečilo. Ko je bil l. 1895. prvič izvoljen za župana, se je ves Izrael vzdignil zoper njega, pritisnil na vlado, da ga ni hotela kroni priporočiti v potrditev. Se le, ko je bil Lueger zmirom z večjo večino dne 8. aprila 1897 petič izvoljen, ga je cesar potrdil. Dunaj se je vzradoval, ker je dobil svojega ljudskega župana. In to po pravici.

Župan je v dejanjih kazal, da ima srce za svoje rojstno mesto. Pritegnil je vso okolico k mestu in vstvaril veliki Dunaj, ki zdaj obsega XXI mestnih okrajev z nad 2 milijona prebivalcev. Povzdignil ga je v vrsto svetovnih mest. Zato je bilo treba novih naprav, novih ozalšav. Vse komunalne naprave so bile pred njim v kapitalističnih rokah, čisti dobiček je žid spravljajl v žep. Lueger napelje tako, da dohodek ostane občini. Podjetje za razsvetljavo dunajskega mesta iztrga judovskim mogotcem ter izroči občini v last. Tako občina zdaj poleg izborne razsvetljave prejme še 3 milijone čistega dobička na leto. — Cestne želez-

nice ali tramvaj so bile nepopolne, a vender podjetnikom dajale mastne dobičke. Z ogromno vsoto ga odkupi, od 112 kilometrov tramvaja ga razširi na 352 kilometrov in tako pridobi mestu okoli 13 mil. čistega dobička na leto. Jednako naredi z elektrarno, katera zdaj daje okrog 4 mil. dobička. Lueger sam ubožen ima usmiljenje do ubožcev. Sozida velikansko ubožnico za 4000 dunajskih revežev, osobito one za na stara leta. — Začel je zidati še en vodovod iz stajarskega gorovja, da dunajsko mesto oskrbi z zdravo pitno vodo.

Poleg tega je treba velikemu mestu tudi zelenja za čisti zrak in za sprehode. Župan je uplival, da se je napravilo mnogo nasadov, tako da šteje zdaj Dunaj 213 parkov. Hišne fačade se zaljšajo s cveticami, Dunaj slovi kot cvetlično mesto.

5. Svitla zvezda je dr. Lueger na polju avstrijske politike. Povspel se je po zadnjih državnozborskih volitvah do voditelja vse krščansko-socijalne stranke, ki je mej avstrijskimi Nemci postala najmočnejša ter v državnem zboru razpolaga do 100 poslancev. Krščansko-socijalna organizacija je delo Luegerjevo, ki je najprej prekvasila Dunaj, potem vso nižjoavstrijsko deželo, slednjič segla po drugih nemških pokrajinah tako, da so katoliški Nemci združeni nastopili zoper liberalizem in njegove odrastke. — Najbolj pogumno se je Lueger mej avstr. politiki boril zoper ošabne Mažare, ki zelo pretkano izkoriščajo našo polovico, in krivično postopajo proti drugim svojim narodom.

6. S to borbo so tesno spojene tudi koristi avstrijskih Slovanov, osobito še nas Jugoslovanov. Luegerju je bil vedno pred očmi blagor celotne države. Videl je, da dualizem ne vodi k sreči narodov. Na jugu se je v par letih izvršil velik preobrat. Z priklopljenjem Bosne našem cesarstvu je odkazana politiki nova smer. Nedavno se je veliko govorilo in pisalo o trializmu, ki bi okrepil pod okriljem skupne vladarske hiše celo državo, posebno pa povzdignil nas Jugoslovane. Dr. Lueger in njegovi somišljeniki so se izjavili za trializem, kateri se — izvzemši malenkosti — ne oddaljuje od onega trializma, ki so ga zagovarjali naši in večinoma tudi slovanski poslanci. Temelji trializma so dani, slovanski in krščansko-socijalni poslanci so si prišli prijateljsko nasproti, le posameznosti bi se še ogladile in moglo bi priti do veselih uspehov. A Luegerjeva smrt bo to vprašanje gotovo potisnila v ozadje. — Trditi se sme, da je bil Lueger naklonjen Jugoslovanom. Gospodarsko povzdignjenje naših pokrajin mu je bilo pri srcu. Osebnost si je ogledoval obmorske pokrajine in novo priklopljene dežele, katerim se naj odpro nove železnične proge in podjetja v povzdigo kmetijstva in industrije.

7. Slednjič le še omenjamo, da je veseli preobrat na Slovenskem več ali manj v zvezi s krščanskim gibanjem na Dunaju. Krščansko-socijalna organizacija po naših deželah sloni na istih načelih, katera so vsled papeža Leona socijalnih okrožnic priklicala v življenje krščansko demokracijo. Preporod Dunaja je blagodejno uplival na vse dobromisleče po deželah. Osvoboditev priprostega naroda iz rok izkoriščevalcev, odstranitev upliva raznih sebičnežev in oderuhov . . . povzdiga večje izobrazbe v prirostem ljudstvu v mnogovrstnih društvih, gmotna osamosvojitve prebivalstva s pomočjo zadrug itd. to je delo krščanske demokracije tudi mej Slovenci, nekaj odsev in odmev velikega gibanja za krščanske nazore, kateremu na čelu je stal † dr. Lueger.

8. Če bi se vprašali, kako je dr. Lueger mogel doseči take uspehe vkljub velikanskim oviram, ki so mu jih stavili liberalci, a večkrat vsled nezaupljivosti tudi kršč. visoki krogi in cerkveni dostojanstveniki — ne vemo družega odgovora, nego da je Lueger res deloval v zaupanju na Boga za blagor krščanskega

ljudstva. Ako bi ne temeljilo njegovo delovanje na veri, zapadel bi bil vabljivim častem in molohu, kakor jih je že nebrojno. Lueger ni bil sebičen, zdaj priznavajo vsi. S svojimi talenti bi si bil pridobil lahko ogromno premoženja, a umrl je — lahko se reče kot revež. Po časteh tudi ni hrepenel, saj so mu nasprotovali dolgo vsi činitelji. A nesebično delo je zmagalo, ter slednjič prejelo tudi nebroj odlikovanj. — Splošno se prizna, da je dr. Lueger za pokristijanjenje Dunaja več storil, nego duhovščina, njegov zgled v izpolnjevanju verskih dolžnosti je dunajsko meščanstvo potegnil za seboj, pripeljal ga zopet v cerkve. Pisec tega je sam videl v Lovrani, kako je dunajski župan vsak svetek prisostvoval farni službi Božji pred velikim altarjem — in sicer slovanski sv. maši ter propovedi, dasi menda ni vsaj dosti ne razumel. Očitno je dal Bogu, kar je Božjega. To je praktično krščanstvo, ki je Luegerju, kakor nekdanj Windhorstu, O Conellu in drugim, dajalo pomoč in uspehe . . . Ne čudimo se, ko čitamo ob njegovi smrti in njegovem pogrebu toliko preslavljanja. Vsaj si je hvaležno srce Dunajčanov dalo le odduška, ko je plakalo za svojim očetom — pravim ljudskim županom. Ni čuda, da je bil skoro ves Dunaj na nogah, ko je hitel zadnje dni se poslavljat od svojega ljubimca. Njegov spreved se je izvršil uprav — s kraljevskim sijajem. Sam cesar se korakal za krsto po prvostolnici sv. Štefana. Netroj družtev in zastopnikov od vseh strani ga je spremilo na pokopališče. Bilo je gledalcev nad en milijon. Slava Luegerju, in čast njegovemu spominu i med nami Slovenci.

Gospodarstvo.

Uredba živinorejskih zadrug na Dolenjskem.

Živinorejske zadruge store lahko veliko dobrega, ako so prav urejene in ako umevajo prav svojo nalogo. Pri nas so toliko potrebnejše, ker prevladuje povsod malo posestvo in ker postaja vpliv naših veleposestev na razvoj domače živinoreje čim dalje manjši. Bolj ko kdaj poprej smo navezani, da nastopamo tudi glede živinoreje skupno in da si z združenimi močmi pomagamo naprej do boljših vspenov. Zato naj se pa snujejo živinorejske zadruge povsod, kjer so živinorejci vneti za napredek domače reje, kjer jim je na tem, da se prireja potrebna živina doma in da se ta izboljšuje od rodu do rodu.

Seveda morajo biti te zadruge prav urejene, ako naj dobro delujejo. V tem oziru se kažejo pa velike razlike. Kar je v Švici potrebno, to ne more biti merodajno za naše razmere, saj so živinorejske razmere v Švici čisto drugačne kakor pri nas. Zato pa morajo biti živinorejske zadruge urejene zmeraj s posebnim ozirom na domače razmere in potrebe. Pri nas n. pr. ni in ne more biti spisovanje „rodovnika“ glavna stvar, ker nimamo ne reje, ne plemenih živali po tem, ampak pri nas je glavna stvar zboljšanje živine sploh in pospeševanje vsega, kar služi napredku naše živine.

Pri nas je pred vsem važno, da se ne omejujemo z živinorejskimi zadrugami samo na rejo goveje živine, kakor vidimo po planinskih deželah, ampak da pospešujemo tudi prasičjo rejo, ki postaja čim dalje važnejša za zboljšanje naših gospodarskih razmer. Ako bi bila prasičjareja tako važna v Švici kakor je pri nas, bi jo gotovo tudi sprejeli v delokrog živinorejskih zadrug.

Potem je pa važno, da rejo plemenjakov našim razmeram primerno pospešujemo. Danes še nismo zreli, da bi vzdrževali na Dolenjskem plemenjake na svoj račun, kakor delajo po planinskih deželah, še manj pa, da bi jih rabili samo za potrebe zadrugnikov. Zato nimamo ne sredstev, ne nujne potrebe. Zadosti je, da skrbimo s pomočjo podpor za dobavo in rejo potrebnih in pripravnih plemenjakov in da jih prepuščamo zanesljivim živinorejcem proti primerni pogodbi.

Zadruga naj skrbi, da je v kraju dosti plemenjakov in naj pregleduje vspehe reje. To bodi glavna naloga. Kar se po dobrih plemenjakih izredi, naj skuša ohraniti za izboljšanje domače reje in naj posreduje če treba kupčijo s takimi živalimi med zadrugniki, pa tudi nasproti drugim živinorejcem.

Slednjič naj delujejo zadruge v malem okolišu, k večjemu za celo občino. Boljše je imeti majhen okoliš in tam dosti vnetih živinorejcev kakor pa nasprotno, cele okraje in tu pa tam kakega člana.

Ako bodo živinorejske zadruge po teh načelih urejene in ako se bodo ozirale pri vsem svojem delu pred vsem na potrebe in razmere domačega kraja, potem bodo gotovo prenehale tožbe, ki jih sedaj semintja slišimo iz drugih krajev naše dežele. —r—

Kako sadimo sadno drevje.

Prišel je zopet čas, v katerem razpošilja naša kmetijska družba svojim članom drevje. Mnogo pa je takih, ki to drevje z velikim nezaupanjem sprejmejo, češ to v drevesnicah zgojeno drevje pri nas ne uspeva. Čudno je le to, da pri enem izbornu uspeva, pri drugem pa ne. Krivo je temu nepravilno oskrbovanje drevesc, ki se že prične z nepravilno saditvijo. Kako sadno drevje pravilno sadimo, hočem v naslednjih vrsticah kratko povedati.

Skrben sadjerejec je že pripravil drevesne jame v jeseni, ker vé, da v celino sajeno drevje nikakor ne uspeva. Te jame zasipljemo vsaj 8 do 14 dni predno sadimo. Na dno spravimo srednjo plast zemlje, v sredo pa, kjer se korenine razširjajo zgornjo najboljšo zemljo in na vrhu pa prigrnemo zemljo, ki je bila prej v globočini in je radi tega še precej nerazkrojena. Jamo napolnimo prav do vrha. Za saditev pripravimo drevesce primerno, pred vsem je treba korenine spraviti v red. Vse kar je močno ranjenega, se odstrani, konci pa se z otrim nožem skrajšajo, da dobimo gladke rane. Rane naj bodo kolikor mogoče male in sveže — bele; kakor hitro je rana rujava, je korenina bolna in jo je treba skrajšati, dokler ne pokaže zdrave rane. Daljše korenine se skrajšajo na 30 cm. Korenine, ki silijo v globočino, se močno skrajša, ker le korenine, ki se razvijejo v zgornji, rodovitni zemlji, bodejo drevje s potrebno hrano oskrbovale. Drobne, lasne korenine je treba varovati, ker ravno te sesajo hrano iz zemlje.

Že pri izkopavanju drevesca se je mnogo korenin potrgalo, mnogo jih pri obrezovanju odstranimo; ni jih toraj dovolj, da bi oskrbovale ves stari nadzemeljski del. Če pustimo, kakor je pri nas navada, kroni vse pope, katere je imela v drevesnici v prvem letu, le slabo požene, nastavi že v mladosti rodoviten les, začne zgodaj roditi in posledica temu je, da se je drevesce zrodilo, predno je še dorastlo. Ako pa poganke takoj v prvem letu na 5 do 6 očes obrežemo, dobimo že v prvem letu krepke poganke in drevesce kaže tudi v poznejših letih krepak razvoj.

Tako pripravljeno drevesce postavimo h kolu, ki smo ga že poprej postavili in vravnali. Korenine se razravnajo in kakor vsak ve, se zasujejo z dobrim kompostom in zemljo. Ako nimamo komposta, zadostuje tudi hlevski gnoj, samo da pokrijemo korenine nekoliko z zemljo in potem še le pognojimo, ker bi se od gnoja korenine nalezle gnjilobe. Nikdar ne smemo pri saditvi pozabiti, da se zemlja v jami sčasoma močno vsede, in z njo tudi sadno drevo. Ker

se to žalibog pri nas nikoli ne upošteva, je vse naše drevje pregloboko sajeno. Pregloboko sajeno drevje pa nikoli ne raste čvrsto in rado hira. Če se je zemlja zravnila, ne sme biti drevo globokejše, kakor je poprej v drevesnici rastlo. (Če ni bilo morda tudi tukaj pregloboko sajeno.) Treba je drevo tako saditi, da pride koreninam vrat vsaj 4 prste višje, kakor je celina okrog jame. Slednjič še opozorimo na to, da se h kolu ne sme drevesa trdno privezati, temveč tako, da ga sicer veter ne omaje, da se pa vendar lahko drevo z zemljo vsede.

Zelo velika napaka naših sadjerejcev pa je ta, da nikoli ne pomislijo, kako močno se bo drevo še razvilo, in vse pregosto sadijo. Pravilno sajene jablane so v razdalji 9 do 10 m, češplje pa se lahko sadijo 5 m narazen.

R. Zdolšek.

Politični pregled.

Državni zbor je 10. marca že kmalo po smrti dr. Luegerja imel kratko sejo, katera je bila namenjena le spomenu tega odličnega parlamentarca, kateremu je predsednik dr. Pattai spregovoril čestilne besede. — V poznejših sejah so se obravnavale finančne predloge o novih davkih, ki pa so bile odkazane posebnemu odseku. Zoper novi vinski davek so se izrazili vsi agrarni poslanci. Za Slovence je krepko govoril dr. Korošec povdarjajoč, da bi bil s takim davkom uničen slovenski vinogradnik. — Posebno dolga debata se je razpregla pri vladni predlogi za ustanovitev italijanske pravne fakultete na Dunaju. Vlada bi si rada na ta način pridobila italijanske poslance. A ti zahtevajo pa visoko šolo v Trstu, česar pa zopet Slovenci ne morejo dopustiti. Nemški nacionalci ne privoščijo Italijanom visokih šol; oni sploh nenemškimi narodom nočejo privoliti izobraževališč. Slovanski poslanci dovolijo fakulteto, a na italijanskem ozemlju. Malorusi glasujejo tudi za Trst, ako se njim ob enem ustanovi univerza v Levovu. Slovanski poslanci Spinčić, Gostinčar, dr. Rybař dovolijo sicer Italijanom njih visoko šolo (v Trentinu), a ob enem zahtevajo ustanovitev slovenske univerze v Ljubljani. A narovjeje vesti iz Dunaja poročajo o nekem spletkarstvu „Zaveze južnih Slavenov“, v kateri so tudi liberalni slovenski poslanci. V svoji izjavi nekako pravijo, da so za vladno predlogo, a vedo pa, da bi vlada pritrdila tudi sedežu fakultete v Trstu, na drugo stran pa pravijo, da se bodo borili zoper Trst. Ne omenjajo pa nič slovenske univerze v Ljubljani. A v „Narodni Zvezi“ in tudi v „Slovanski Jednoti“ je bilo sklenjeno, da se ob enem z italijansko zahteva i ustanovitev slovenske fakultete. Stališče „Slovenskega kluba“ je edino pravo in jednotno se mora postopati, vsaka zahrbtnost kacega hofrata Ploja bi se bridko maščevala nad našim narodom. — Za zdaj je zadeva laške fakultete v proračunskem odseku.

V seji dne 16. marca so poslanci Vuković, dr. Šusteršič in tovariši vložili nujni predlog: 1. a) Da se že prične graditi normalna državna železnica na Kranjskem iz Novega mesta čez Črnomelj, Metliko do deželne meje in od Knina do deželne meje Hrvaške, za kateri progji so se s postavo, z dne 30. decembra 1907, že dovolila potrebna sredstva, da se doseže zveza Dalmacije z monarhijo;

b) da stori nemudoma energične korake pri budimpeštanski ogrski vladi, da prične graditi zvezne proge od kranjske meje do Karlovca in od Ogulina ali kake druge primerne točke železniške proge Karlovec-Reka čez Otočac, Gospič, Gračac, Mala Popina, Pribudić do dalmatinske meje, zakar se je po zapisniku, sestavljenem v Budimpešti 8. oktobra 1907, potrjenem po obeh vladah tako obvezala, da bi se bili morali navedeni progji pričeti graditi že leta 1908 in bi morali biti zgrajeni do oktobra 1910, oziroma do decembra 1911, a so se obroki že zamudili;

c) če ogrska vlada takojšnje po pogodbi zamamčene železniške zveze ne zamamči, naj nemudoma v smislu XXIV. člena avstro-ogrskoga nagodbe iz leta 1907, odloči razsodišče, koliko je glede na to vprašanje zamudila ogrska vlada izvršiti svoje dolžnosti z ozirom na zgradbo zvezne železnice in kakšne posledice mora za to nositi.

2. C. kr. vlada se poziva, da objavi tajni zapisnik o pogodbi med avstrijsko-ogrsko vlado, ki se je sestavil v Budimpešti ob sklepanju zadnje avstro-ogrskoga nagodbe in v katerem je ozna-

čeno, kdaj se mora brezpogojno pričeti progja Arzano-Bugojno ali pa podati izjavo, kaj da se je glede na to ukrenilo.

Vlada se je zelo potegovala, da se odobri pogodbe z Lloydom radi vožnje ob Dalmaciji in v južno Ameriko. A proračunski odsek je odložil to zadevo po praznikih. — Zakon proti pijančevanju je bil zopet vrnen odseku v posvetovanje in premembo. Že sedmi načrt tako roma nazaj in ne ve se, kedaj postane zakon. Veliki tovarnarji žganih pijač spletkarijo in vlado ter mnoge poslance vjamejo v svoje zanke, oziroma denar v svoj žep. To hinavsko slepomišenje je dr. Krek po pravici ožigosal v pikrih besedah, na katere mu ni mogel noben nasprotnik odgovoriti, temveč so jih molče požrli.

Dne 18. marca je bilo postno zasedanje končano, vlada z njim ni zadovoljna, ker razun vojaških novincev ni dobila ničesar.

Krščansko-socijalna stranka na Dunaju je namesto Luegerja izvolila princa Liechtensteina za svojega voditelja. — Parlamentarni njen načelnik pa je postal dr. Gessmann. — Volitev dunajskega župana bo še le po praznikih.

Italijanska iredenta — o kateri se večkrat trdi, da je ni — je zopet pokazala svoje rozičke v Puli. Neki vojak je namreč v mornariškem posloju vrv privezal na vrat cesarjevega kipa, obrnil ga in obesil, pri tem se je kip razbil ter je obvisela samo cesarjeva glava. Kedaj bodo spregledali, da avstrijska politika v Primorju ni prava. Čemu vendar prezirajo Slovence in negujejo Italijane?

Na Ogrskem je prišlo do gnusnega škandala. V državnem zboru je v pondeljek tekla kri. Cesarjev reskript je naznanil, da se zasedanje zaključi in da bo v torek zbor razpuščen. A Justh-ovci, Košutovci in Ljudska stranka so zoper to ugovarjali ter dolžili vlado, da prelamlja postavo. Okrog 15 poslancev je min. predsednika Khuena, ko je hotel podati izjavo, dejansko napadlo. Metali so vanj tintnike, knjige in drugo orodje. Zadet je bil v obraz in na dveh mestih ranjen. Istotako je dobil v metežu poljedelski minister Serenyi dve rani blizo oces. Ranjena sta tudi dva poslanca. Okrog 8 dni bosta si ministra celila rane. — V torek je nadvojvoda Jožef v imenu kralja s prestolnim govorom razpustil drž. zbor, za kateri se bodo vršile nove volitve. — Ali se prelita hrvaška kri že maščuje nad nekdanjim banom Khuenom? — Zoper razgrajalce se že kazensko postopa.

Hrvatski sabor je začel zborovati 18. marca. Stranke so se zmerjale — zato dvoboji. O komediji!

Avstrijsko-ruski sporazum vzbuja veliko pozornost. Pogajanja mej Avstrijo in Rusijo so se toraj povoljno končala. Glavna stvar se suče okrog Balkana, kjer naj se vzdrži status quo; a naj se tudi zasigura miren razvoj balkanskih držav. — Diplomatično občevanje mej obema državama je zopet redno.

Pruska zbornica je sprejela volilno reformo za pruski deželni zbor, zoper katero so demonstrirali socijalni demokrati.

Na Francoskem so bile v Amieniu rojalistične demonstracije.

Turčija je dovolila Srbiji zgradbo železnice do Jadranskega morja.

Srbski kralj Peter se je dne 20. marca odpeljal z velikim spremstvom na obisk ruskega cara v Petrograd. Pozneje obiše sultana v Carigradu, kateri mu baje vrne obisk v Belem gradu. Sultana obiskat se je 22. t. m. odpeljal tudi bolgarski car. Pozneje pride črnogorski knez.

Na Grškem se v Tesaliji pripravlja kmečka vstaja. Pobunjeni kmetje so že zapodili uradnike in ustavljali železnične vlake. Pri Larisi so vojaki streljali ter več kmetov ubili in ranili.

Na Danskem so prišli na sled veliki korupciji. Notranji minister je ukazal pregled državnih blagajn, zasledilo se je dozdej pri 140. kasah velikih tatvin.

V Perziji je vzbuhnila nova ustaja, katera je naperjena zoper novega šaha. Prejšnji šah, ki sedaj biva v Odesi, ima še mnogo pristašev.

V Filadelfiji je velik železnični štrajk, ker železn. družba ni pravična uslužbencem. Z dinamitom razstreljujejo železnične vozove. Do sporazuma še ni prišlo. Stavkarjev je nad 100.000. Škode pri vseh obrtih in podjetjih je mnogo milijonov.

Dopisi.

Turjak. († Pesnik Anton Medved). Dne 12. sušca na večer so tužno zapeli naši zvonovi ter naznanili župniji turjaški in sosednjim, da je za vedno zatisnil oči župnik Anton Medved. Raznesel se je bil glas, da je g. župnik nevarno zbolel, a tako nagle ločitve se nismo nadejali. Bridka žalost je prešinila vse farane, ki so visoko čislali svojega župnika. Zavedali so se, da

njih dušni pastir slovi mej slovenskim svetom kot izboren pesnik — da, najboljši mej sodobniki. — Anton Medved je bil rojen v prijaznem Kamniku na Gorenjskem dne 19. maja 1869. Krasna okolica tega mesta je uplivala na mladostno srce Antonovo, kateri utisi se odsvitajo pozneje v njegovih pesmih. Nadarjeni mladenič je vstregel želji svoje ljubljene matere ter postal 23. julija 1892 svečenik, da deluje v dušni blagor svojega naroda. A ker so mu Rojenice v zibelko podale liro, prijel je vzrastli mladenič zanjo in vbiral njene strune, kakor mu je narekovalo srce — vsprejemljivo in plamteče za vse-lepo in vzvišeno. Ta nebeški dar je pokojni Medved izrabil, da svojemu narodu razširi obzorje, da ga dviga z zemeljske grude proti rajskim višavam. Zato je pel in učil, kakor mu je narekoval bister um, mu velevalo čuteče srce. Ako vzameš v roke dva zvezka njegovih zbranih poezij, se čudiš globokim mislim, izraženim v mojsterskem jeziku, ozaljšanim s kot v marmor izklesanimi rimami. — In če bereš njegove tragedije „Za pravdo in srce“, „Kacijanar“ in druge, ti živo stopi pred oči skoro najslavnejša a tudi najžalostnejša doba slovenske zgodovine. Pa ni moj namen opisavati Medvedovega pisateljstva, saj bodo to storile spretnejše roke; le opozoriti sem hotel na Medvedova dela, katera ga bodo slavila, dok bo se glasila govornica slovenska. Zato so ob smrti tega moža zdrhtela vsa občutna srca... Mlado in staro je hitelo k Medvedovim param, da pokropi pesnika, spavajočega mej zelenjem, da pomoli za dušo rajnega. Tudi obilo gospode se je pripeljalo poslovit se od mrtvega pesnika. Turjačani bi bili radi imeli svojega župnika pokopanega v svoji sredi. A nazadnje se je odločilo, da se zemeljski ostanki prepeljejo v rojstno mesto ter polože ob strani ljubljenskih starišev k zadnjemu počitku. Dne 15. marca je bilo truplo prenešeno v župno cerkev, kjer se je izvršilo zadušno opravilo. V cerkvi je vznesenoginljivo govoril prelat Kalan iz Ljubljane. Ko pa se je krsta na vozu imela odpeljati proti Ljubljani, se je v ginljivih besedah v imenu župljanov poslovil od ranjega dušnega pastirja pisatelj Finžgar. Vse je bilo ginjeno do solz, šolska mladež je plakala na glas še, ko je zginil voz izpred oči. — Čitali smo, da je potem tudi v Ljubljani kmalo popoldne velika množica čestilcev na čelu s šentjakobsko duhovščino spremila pesnika skozi mesto, a mogočni zvonovi so mu peli zadnje žalno slovo.

Iz Kamnika se poroča: Rojstno mesto je pokazalo, kako visoko je cenilo svojega rojaka-pesnika. Odelo se je v črne zastave in vse trgovine zaprlo. Kar je le moglo, pričakovalo je pokojnika ob njegovi rojstni hiši, katera je bila lepo prepletana z zelenjem. Veliko pogrebcev je dospelo z vozovi in z vlakom iz Ljubljane. Mej njimi so bile deputacije raznih društev. Od hiše se je potem premikal na Žale veličasten sprevod, kateremu je bil na čelu dekan in poslanec Lavrenčič. Ob odprtem grobu je spregovoril Medvedov najboljši prijatelj Finžgar pretresljivo slovo, ki je našlo sočuten odmev v srcih navzočih čestilcev pesnikovih. In tako zdaj počiva pesnik ob strani svojih roditeljev, katere je poslavil s svojimi pesmimi. Spolnila se je Medvedu „Tiha želja“:

„O, da se moja smrt
in moj pogreb in moj pokop
tedaj ne prigodé,
ko na polje in vrt,
doline in goré
ob cvetu cvet pripenja
pomlad celo na grob...“ (Poezije II. 67.)

Ni še priplula vigred, a on je odplul nasproti rajski pomladi. Upamo, da se je nad njim udejstвило:

„O srečni pevec! Tebi več ne more
roditi solz dehtivo hrepenenje.
V zrkalu večnem gledaš zlate vzore,
ki begal si za njimi vse življenje.“ (Poez. II. 190)

Domače novice.

Vesele Velikonočne praznike čestitim naročnikom z udano prošnjo, da pridobivate še novih! Vstajenje zane-marjeni Dolenjski!

Osebnosti: K tuk. glavarstvu je iz Črnomlja prišel kot c. k. okr. komisar g. I. Linninger. — Deželni sodni svetnik g. Emil Rizzoli je dobil povodom svojega upokojenja naslov višjesodnega svetnika. — Deželni odbor je imenoval diplomiranega agronoma ing. Rataja strokovnim učiteljem na kmetijski šoli na Grmu. G. Rataj je naš ožji rojak, doma iz Mačkovca pri Novem mestu.

Telegrafično sožalje ob smrti dr. Luegerja je poslal na Dunaj p. n. g. prošt imenom kapitelja in dekanata. — „Kmečka

zveza za nov. okraj“ je isto izrazila na naslov princa Lichtenstein, kateri se je že zahvalil za to pozornost.

Grobniča † Kardinala Missia — je v baziliki na sv. Gori pri Gorici. Ker še zdaj ni v njej spomenika prezaslužnemu kardinalu, vzbuditelju katoliškega prepoveda na Slovenskem, se je pod pokroviteljstvom Nj. Prezvzišenosti knez nadškofa goriškega dr. Sedeja osnoval poseben odbor, v katerem so vsi bivši tajniki umrlega cerkv. kneza — mej njimi tudi g. prošt novomeški — ki je prevzel skrb za dostojen spomenik. Obrača se za prispevke na vse čestitelje umrlega kardinala. Prenovitev dotične grobne kapele bi stala okrog 10.000 kron. Darovi se pošiljajo po dekanih na škof. ordinarijate.

Apologetične govore v kapiteljski cerkvi je včeraj dokončal č. g. pater Hajek iz D. J. Namenjeni so inteligenci. —

Dijaške eksercicije pa je v frančiškanski cerkvi vodil nekdanji dijak tukajšnjega gimnazija č. g. pater Avguštin Kostelec, cistercijan iz Zatičine.

Konferencija Sodalitatis Ss. Cordis Jesu za novomeško dekanijo bo torek dne 29. t. m. v Šmihelu. Tvarina bo ista, kakor na shodu dekanov dne 30. t. m.

Javna zahvala. Vsem tistim p. n. darovalcem denarnih doneskov, za nakup krmil, potrebnih za krmljenje ptičkov v prošli zimi, kakor tudi gospodom mesarjem v Kandiji ter Novem mestu, kateri so mi skozi celo zimo potrebni loj brezplačno dajali; izrekam s tem najtoplejšo zahvalo. Vsega denarja nabralo in potrosilo se je 33 kron 50 h. Preostanek prošlega leta 1909, v znesku 4 K 52 h je naložen pod naslovom: „Novomeški vrabčiči in drugi ptiči,“ v novomeški hranilnici.

V Novem mestu, dne 10. marca 1910. R. Dolénc.

V cenilno komisijo za osebno dohodnino je finančni minister za krški okraj imenoval č. g. Antona Lesjaka, župnika v Št. Jerneju.

Ljubljanska slov. Filharmonija priredi dne 2. aprila t. l. koncert v prostorih narodnega doma v Novem mestu, na katerega se novomeško občinstvo, kakor tudi okoličani že sedaj opozarjajo, ker bo to za naše razmere izreden umetniški užitek, ki se nam le redko kdaj nudi. Natačni program koncerta se objavi v kratkem.

Godba meščanske garde. V godbeni odsek „mestne in meščanske garde“ izvoljeni so bili izmed podpirajočih članov: gg. Levičnik, c. kr. okrajni sodnik, Ed. Kastelic, trgovec in Adolf Pauser, posestnik. Novi kapelnik je že prišel in vaje se pridno vrše. Nekaj bivših godcev je zopet k godbi pristopilo, tako da je upati, da bode godba v kratkem še bolja kakor pred nekaj leti. Prosi se slav. občinstvo, da naj vsaki po svoji moči godbo podpira, ker čem več bo podpor, tem laglje bo več vaj mogoče imeti in nakupiti boljše godala.

Občinski zastop občine Šmihel-Stopiče je soglasno sklenil poslati na vlado protest proti novemu davku na vino.

Stradanje naših visokošolcev — pred durmi! Ko je bila pred dobrim letom tukajšnja „mensa academica“ vsled tujega nasilja zaprta, se je odzvala slovenska javnost na klic stradajočih dijakov z obilnimi darovi. „Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju“ je bilo došlo vsled tega do srede marca že čez 10.000 kron, letos pa v istem času le okoli 5000 kron. Izplačalo je društvo letos v 396 slučajih do danes že čez 6000 kron, toraj je bilo primorano porabiti čez 1000 kron od lanskega prebitka. Iz teh podatkov je popolnoma razvidno, da stoji društvo pred — prazno blagajno in da bode moralo svoje tako uspešno delovanje ustaviti, — ako ne pride naše slovensko občinstvo hitro na pomoč. Obračamo se posebno še na naše denarne in druge zavode, hranilnice in posojilnice na naša županstva, itd. s prošnjo, da društvu po svojih močeh pomagajo. Društvu bo le tedaj mogoče uspešno vršiti visoko nalogo, ako se odprejo srca in roke vseh blagih rojakov. Darujte društvu čim več morete, nabirajte prispevke med svojimi prijatelji in znanci! Slovenske žene in dekleta, spominjajte se slovenskih fantov na daljnem Dunaju in nabirajte za nje prispevke ob veselicah! Odbor prosi, da se pošiljajo darovi društvenemu blagajniku Ivanu Luzarju, višjemu revidentu juž. ž. v p. na Dunaju, III. Reisnerstrasse 27. — Za odbor: Dr. Ant. Primožič, c. k. dež. šolski nadz. za bogočastje in nauk, predsednik Ivan Luzar, višji revident juž. žel. v p., blagajnik; Dr. Franc Skaberné, c. kr. min. podtajnik v min. za bogočastje in nauk, tajnik.

Novo postajališče na Dol. železnici. C. kr. direkcija drž. železnice v Trstu je dovolila, da se s prvim majem t. l. otvori postajališče pri parni opekarni v Zalogu (Breitenau.) Prav tako! A tudi skrajni čas je že, da se direkcija blagovoli ozirati na želje občinstva iz Novega mesta, Straže, Toplic itd. in upelje na

progi Novomesto-Straža ob nedeljah takozvani Bummelzug z ugodnim odhodom in prihodom in s tem da okoličanom Toplic priliko, se posluževati tega zdravilišča ne le v svrhu zdravljenja ampak tudi razvedrila. Nikakor ne moremo odobravati, da se ozira direkcija na posamezna podjetja in večja posestva bolj, kakor na opravičene želje občinstva, ki je primorano teden za tednom požirati mestni prah, katerega pri nas pač ni malo in z ugodnim odhodom in prihodom zvečer omogoči, da se mestno občinstvo odahne v prosti naravi in krasni okolici Toplic od tedenskega napa. Naj ne bode naše vedno moledovanje za to ugodnost glas vpijočega v puščavi!

Smrt v tujini. V Eveleth Minnesoti umrl je v 29. letu svoje starosti rojak Anton Gerželj po domače Koznikov iz Malih Lašč. Zbolel je 23. januarja in vže 28. jan. se je preselil v boljšo večnost. Pogreba dne 30. januarja udeležila se je velika množica Slovencev. Bodi mu tuja zemlja lahka!

Naznanilo. Pri dne 17. marca 1910 sklicanem volilnem shodu so se delojemalci in delodajalci zedinili za volitev sledečih članov bolnišne blagajne za njene delegate pri volitvi dne 30. marca 1910. in sicer so postavili delojemalci sledeče gg. za delegate: Bajer Oto, poslovodja. Bele Karol pek. pomočnik. Bernhard Franc, dimn. pom. Beseljak Drago, mest. tajnik. Biščan Peter, trg. pom. Blaž Franc, črkostavec. Cvelbar Franc ml., izvošček. Cupin Franc, mlin. pom. Dorotea Oswald, žagar. Dušič Josip, čevlj. pom. Gregorc Franc, dežn. pom. Grgič Janez, stroj. pom. Gruden Janez, poslovodja. Grum Franc, stroj. delovodja. Hrovat Ivan, odv. urad. Kladnik Josip, poslovodja. Kolb Josip, bukvovez. Koračin Josip, kroj. pom. Kozina Viktor, trgov. pom. Krajger Ivan, odv. urad. Lenart Josip, čevlj. pom. Lukšič Ivan, ključ. pom. Lumeč Karol, fab. vodja. Magister Franc, miz. pom. Matoh Alojz, čevlj. pom. Medvešek Ludvik, not. urad. Micetič Ivan, mag. farm. Mirtič Anton, pek. delovodja. Papež Franc, pos. tajnik. Penca Anton, stroj. pom. Petrič Makso, vicefaktor. Pirc Franc, mes. pom. Podgoršek Valentin, kroj. pom. Povolny Edmund, strojnik. Repar Janez, žagar. Saje Paul, pek. pom. Seifert Konrad, knjig. poslovodja. Šercelj Janez, kolar. pom. Starič Franc, miz. pom. Šuffaj Alojz, čevlj. pom. Tomažin Evgen, kov. pom. Ude Janez, zid. pom. Vehar Franc, miz. pom. Vertačnik Ivan, knjigovodja. Zalar Ivan, črkostavec. Zevnik Josip, čevlj. pom. Žibert Karol, ključ. pom. Ziegler Konrad, odv. urad.

Delodajalci sledeče gg. delegate: Agnitsch Andrej, klepar. Bergmann Josip, lekarnar. Bernhard Viljem, dimnikar. Blažon Franc, urar. Ferlič Ludvik, gostil. in mesar. Foršek Franc, pek. Gačnik Anton, gostil. in mesar. Hočvar Anton, strojar. Horvat Urban, bukvarnar. Iljaš Ignac, kovač. Jakše Fr. & Komp. soda-vičar. Javornik Josip, les. trgovec. Jevšček Karol, mizar. Karas Ivan, brivec. Kenda Franc, trgovec. Klemenčič Josip, pečar. Koklič Ivan, hotelir. Košir Josip, krojač. Picek Juraj, trgovec. Picelj Franc, čevljar. Preželj Jakob, ključavničar. Sedlar Anton, kolar. Slanc Karol, dr., odvetnik. Stefanović Dimitrija, čevljar.

Dodatek: Sodni okraj Trebnje in Žužemberk voli 2 deloje-malca in 1 delodajalca.

Gospodarske drobtine.

— **Vinogradniški in kletarski tečaj na Grmu.** Kmetijska šola priredi od 30. marca do 1. aprila tridnevni vinogradniški in kletarski tečaj s sledečim vspeedom: V sredo dne 30. marca. Dopoldne od 9. do 11. ure: Ravnanje z vinom. Vpliv trgatve in kipenja na dobroto vina. Lastnosti in sestava vina. Popoldne od 2. do 4. ure: Ravnanje z zdravo in pokvarjeno vinsko posodo. Ovinjenje novih sodov. Merjenje sodov: V četrtek, dne 31. marca. Dopoldne od 9. do 11. ure: Poraba in vrednost žvepla v kletarstvu. Pretakanje vina. Čiščenje vina. Filtriranje vina. Popoldne od 2. do 4. ure: Lastnosti dobre vinske kleti. Oprava kleti. V petek, dne 1. aprila. Dopoldne od 9. do 11. ure: Napake in bolezni vina. Popoldne od 2. do 4. ure: Saditev trt in gnojenje vinogradov. Pouk bo združen s praktičnim razkazovanjem. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se zglašuje po dopisnici. Oddaljenim udeležencem se povrnejo stroški za železnično vožnjo do Novega mesta in za hrano po 2 K na dan.

— **Sklep prvega tečaja zimske šole na Grmu** je bil v sredo 23. tm. Zimski tečaj so obiskovali sledeči učenci: Val. Babnik iz Glinca pri Ljubljani, Jan. Dular iz Jurkevasi, Fr. Groznik iz Višnjegore, Jan. Kerhin iz Gor. Gradišča, Fel. Lenče iz Kleč pri

Ljubljani, Jož. Marjanko iz Komanije pri Dobravi, Fr. Kapš iz Uršnih sel in Jan. Žakelj iz Planine pri Vrhnikih, skupaj 8 učencev, 4 Dolenjci, 3 Gorenjci in 1 Notranjec. Ker ima zimska šola dva tečaja, se vrnejo učenci na zimo nazaj v drugi tečaj.

— **Razglas.** V času od 15. aprila do 15. septembra t. l. priredi deželni odbor drugi mlekarski tečaj na združni mlekarni na Vrhnikih. Na tečaj bo deželni odbor sprejel 14 učencev. Na Kranjsko pristojni učenci plačajo za hrano, stanovanje in pouk za cel čas tečaja 150 K, izvenkranjski učenci pa 250 K. Šestim na Kranjsko pristojnim učencem podeli deželni odbor podporo po 150 K, dvema pa po 75 K. Prošnje za vsprejem je vlagati na deželni odbor do 5. aprila t. l. Prošnjam je pridejati dokazila o dovršeni starosti 16 let, o domovinski pravici, o primernem zdravju in lepem vedenju. Učenci ki se bodo učili do cela ali do polovice na lastne stroške, morajo priložiti tudi obvezno pismo starišev ali njih varuhov, da bodo plačevali zanje oskrbnino.

Deželni odbor kranjski.

— **Protest proti novemu vinskemu davku** je vložila na finančno ministerstvo „Kranjska deželna vinarska zadruga“ v Ljubljani. Želeti je, da bi jo v tem vse zadruge, občine in druge korporacije posnemale, kajti novi vinski davek bi naše vinogradnike, kateri so vsled vinske krize že itak v skrajno slabem položaju, popolnoma vničil.

— **Proti novemu vinskemu zakonu** se že po vseh vinskih deželah oglašajo s protesti, na čelu vsem seveda Nižjeavstrijska. Pa ne samo vinogradniki ampak tudi drugi sloji so odločno proti vpeljavi novega davka, ker se jim s tem tudi naloži novi davek, ki bo enega in drugega odvrčal od vinopitja. Vlada pa vstraja, kakor vse kaže, na svojem stališču in hoče, da se primanjkljaj v državni blagajni pokrije deloma tudi s šestimi milijoni, ki jih ima novi davek prinesiti. Ko je bila dné 11. t. m. pri ministrskem predsedniku v tej zadevi posebna deputacija, se je naravnost izrazil, da računa na ta davek. Zato pa treba odpora povsod, da se reši vinogradnik neznoznega bremena.

— **Vinskim kupcem in gostilničarjem** toplo priporočamo dolensko vino, ki je zaradi svojega prijetno kiselkastega okusa posebno v poletnem času izborna pijača. Ne kupujmo težkih vnanjih vin, ki so dvomljive vrednosti, ampak kupujmo vino doma pri domačih vinogradnikih! Že večkrat smo poudarjali, da naj se na Dolenjskem toči domače blago in na Kranjskem pa kranjska vina! Tudi to pot vabimo k nakupu dolenskega vina, ki ga je še dosti po naših kletah, po ceni in prav dobre kakovosti.

— **Pristopajmo k deželni vinarski zadrugi!** Ta zadruga se je ustanovila na korist vinogradnikov, da jim olajšuje prodajo vina in skrbi za odjemalce. Naša sveta dolžnost je, da jo podpiramo in da pristopamo za člane! Za vinogradnike so nastopili kritični časi, zato ne gre, da bi roke križem držali in pričakovali brez dela boljših časov. Vsak vinogradnik bi moral biti član zadruge! Tako umemo delo za zboljšanje kupčijskih razmer, ki so nastale v zadnjem času.

— **Cene svinjskega mesa** se v zadnjem času vzdigujejo, dočim se ne morejo popraviti cene za govejo živino. To nam bodi opomin, da obračamo na prašičjo rejo vso potrebno skrb in da pospešujemo to rejo kar se da. Naša Dolenjska je vstvarjena za prašičjo rejo in lahko se dajo njeni dohodki še močno izboljšati.

— **Velike množine vina** izborne kvalitete še čaka v kletah kranjskih vinogradnikov na kupca. Vzrok temu je dejstvo, da se izvrstni domači vinski pridelek veliko premalo na Kranjskem samem pozna, vsled česar se pri nas veliko tujega vina, katero se z domačim nikakor meriti ne more, popije. — Z ozirom na to si je „Kranjska deželna vinarska zadruga“ v Ljubljani stavila hvalevredno nalogo, delati za domače vino potrebno reklamo, ter dovajati vinske kupce združnim članom, h katerim prišteva večino krajevnih vinarskih zadrug in skoro vse večje vinogradnike kranjske. — Vinski trgovci, gostilničarji in zasebniki, kateri iščejo dobro vinsko kapljico, naj bi se ugodne prilike prav obilno posluževali ter si rajši pristno in izborno domače vino preskrbeli, kakor pa da kupujejo tuje dvomljive drobe. — Obračati se je tozadevno na „Kranjsko deželno vinarsko zadrugo“ v Ljubljani, katera vsakemu kupcu rada in popolnoma brezplačno pojasni, kje je dobiti razne vrste najboljših dolenskih, vipavskih in belokranjskih vin po nizkih cenah.

— **Avstrijski kataster vodnih moči.** Prvi zvezek tega katastra je te dni izšel. Prospekti z navedbo cene, vsebine itd. se morejo vpogledati v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani ter se na željo interesentom tudi dopošljejo.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

P. n. gg. Bergmann, Povše, kan., Neimenovan, F. Golob, kaplan v Dobrniču, Neimenovan, Fr. Brežnik, c. kr. g. ravnatelj po 10 K; Neimenovana v Zatičini 20 K. Slov posojilnica v Št. Jerneju 30 K. M. Saje, župnik v Štangi 7 K. Dr. Poznik 6 K. Pl. Šuklje, Gerdešič po 4 K; dr. Zitek, dr. Vavpotič, Pöll von Föhrenau, Pauser, Budna, kontr. po 2 K. Agnitsch, Anmann, pl. Fichtenau, dr. Hrašovec, E. Kastelic, Košak, Krajec nasl., Mikolič, Perko, Rizzoli, Seidel, Skalický, Šproc, Alb. Schifrer, T. Vidic, Gnidovec, vikar, Splihal, Zure, župan, Rohrmann, Klemenčič, pečar, Verbič, dr. Globočnik, Hrška, geom. po 1 K. Gospa Durini, Reitz, urar po 60 v. Pristou d. sluga. 50 v. — Vsem dobrotnikom lepa hvala i vesele praznike!

Dr. Ciril Ažman.

Listnica uredništva:

Gg. dopisniki naj blagovolijo oprostiti, ker smo morali radi pomanjkanja prostora nekaj dopisov izpustiti. Prinesemo prihodnjič.

Loterijske številke.

TRST,	26. februarja	44	90	88	48	13
GRADEC,	5. marca	62	16	22	79	30
TRST,	12. marca	56	82	55	3	76
GRADEC,	18. marca	64	90	41	66	63

Dražbeni oklic.E 681a/9
8

Dne 29. marca 1910 dopoldne ob 10. uri bo pri spodaj oznamenjeni sodnji v izbi št. 6 dražba četertinke zemljišča vl. št. 623 k. o. Rudolfovo. Nepremičninskemu deležu (1/4) ki ga je prodati na dražbi, je določena vrednost na 4828 K.

Najmanjši ponudek znaša 3218 K 70 h; pod tem zneskom se ne prodaje. Odobrene dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnine, smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamenjeni sodnji, v izbi št. 5 med opravnimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodnji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle razveljavljati glede nepremičnine same.

O nadaljnih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičnini pravice ali bremena ali jih zadobe v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolišu spodaj oznamenjene sodnje niti ne imenujejo tej v sodnem okraju stanujočega pooblaščenca za vroče.

C. kr. okrajno sodišče Rudolfovo, oddelek II.,

dne 18. februarja 1910.

(65)

Dražbeni oklic.E 772/9
9

Dne 2. aprila 1910 dopoldne ob 10. uri bo pri spodaj oznamenjeni sodnji v izbi št. 6 dražba nepremičnin vl. št. 27 k. obč. Kandija in vl. št. 95 k. obč. Rudolfovo sestojecih: a) vl. št. 27 k. obč. Kandija iz hiše št. 7 z upejano gostilno ter gospodarskimi poslopi in lepim vrtom; b) vl. št. 95 k. obč. Rudolfovo iz hiše št. 242 na Loki.

Nepremičninama je določena vrednost in sicer: a) vl. št. 27 k. obč. Kandija 29.744 K; b) vl. št. 95 k. obč. Rudolfovo 6198 K.

Najmanjši ponudek znaša ad a) 19829 K; ad b) 3099 K; pod tem zneskom se ne prodaje.

Odobrene dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnin smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamenjeni sodnji, v izbi št. 5 med opravnimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodnji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle razveljavljati glede nepremičnine same.

O nadaljnih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičnini pravice ali bremena ali jih zadobe v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolišu spodaj oznamenjene sodnje niti ne imenujejo tej v sodnem okraju stanujočega pooblaščenca za vroče.

C. kr. okrajno sodišče Novomesto, odd. II.,

dne 18. februarja 1909.

(67)

Dražbeni oklic.E 765/9
8

Dne 31. marca 1910 dopoldne ob 10. uri bo pri spodaj oznamenjeni sodnji v izbi št. 6 dražba zemljišča vl. št. 66 k. obč. Blatnik.

Nepremičnini, ki jo je prodati na dražbi, je določena vrednost na 1980 K. Najmanjši ponudek znaša 1320 K; pod tem zneskom se ne prodaje.

Dražbene pogoje, ki se zajedno odobre, in listine, ki se tičejo nepremičnine, smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamenjeni sodnji, v izbi št. 5 med opravnimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodnji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle razveljavljati glede nepremičnine same.

O nadaljnih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičnini pravice ali bremena ali jih zadobe v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolišu spodaj oznamenjene sodnje niti ne imenujejo tej v sodnem okraju stanujočega pooblaščenca za vroče.

C. kr. okrajna sodnja v Rudolfovem, odd. II.,

dne 15. svečana 1910.

(66)

Vabilo na občni zbor

Hranilnice in posojilnice za Kandijo in okolico,

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Kandiji,

kateri bode dne 11. aprila 1910 ob 1. uri popoldne v pisarni posojilnice z sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva in odobrenje letnih računov.
3. Predlog o razdelitvi čistega dobička.
4. Nadomestna volitev funkcionarjev.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Sprememba pravil.
7. Slučajnosti.

(61-2-1)

Načelstvo.

Vabilo k II. rednemu občnemu zboru

društva za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Novomesto

dne 5. aprila 1910 dopoldne ob 10. uri pri c. kr. okrajnem sodišču v Rudolfovem, soba št. 6.

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Volitev namestnika odbornika mesto umrlega g. župnika Janeza Podboja.
5. Slučajnosti.

RODOLFOVO, dne 15. marca 1910.

Za odbor:

t. p. Dr. Elbert m. p.

(56)

Dražbeni oklic.E 9/10
7

Dne 7. aprila 1910 dopoldne ob 10. uri bo pri spodaj oznamenjeni sodnji v izbi št. 6 dražba nepremičnin vl. št. 45 in 44 k. obč. Hrušca in sicer se bode zdražil vsak vložek zase.

Nepremičninama, ki ju je prodati na dražbi, je določena vrednost na vl. št. 45 kat. obč. Hrušca = 733 K; vl. št. 44 k. obč. Hrušca = 300 K.

Najmanjši ponudek znaša za vl. št. 45 k. o. Hrušca 488 K 66 h; vl. št. 44 k. o. Hrušca 200 K; pod tem zneskom se ne prodaje.

Dražbene pogoje, ki se obenem odobre in listine, ki se tičejo nepremičnin, smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamenjeni sodnji v izbi št. 5. med opravnimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodnji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle razveljavljati glede nepremičnine same.

O nadaljnih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičninah pravice ali bremena ali jih zadobe v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolišu spodaj oznamenjene sodnje, niti ne imenujejo tej v sodnem okraju stanujočega pooblaščenca za vroče.

C. kr. okrajno sodišče Novomesto, oddelek II.,

dne 22. februarja 1910.

(63)

Dražbeni oklic.E 527/9
25

Dne 9. aprila t. l. dopoldne ob 10. uri bo pri spodaj oznamenjeni sodnji v izbi št. 6 zopetna dražba nepremičnin vl. št. 375, 376, 377 in 378 k. o. Češence.

Nepremičninam, ki jih je prodati na dražbi, je določena vrednost na: a) vl. št. 375 k. obč. Češence = 738 K 40 v; b) vl. št. 376 k. obč. Češence 682 K 20 v; c) vl. št. 377 k. obč. Češence 1930 K 72 v; d) vl. št. 378 k. obč. Češence = 2821 K 96 v.

Najmanjši ponudek znaša: ad a) = 369 K 20 v; ad b) = 341 K 10 v; ad c) = 965 K 36 v; ad d) = 1411 K 54 v; pod tem zneskom se ne prodaje.

Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnin, smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamenjeni sodnji v izbi št. 5 med opravnimi urami.

O nadaljnih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičninah pravice ali bremena ali jih zadobe v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolišu spodaj oznamenjene sodnje niti ne imenujejo tej v sodnem okraju stanujočega pooblaščenca za vroče.

C. kr. okrajna sodnja Rudolfovo, odd. II.,

dne 1. februarja 1910.

(64)

Vabilo na

IV. redni občni zbor

„Kmetijske posojilnice in hranilnice“ v Mirni peči

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši v nedeljo, dne 3. aprila 1910
ob 3. uri popoldne v združni pisarni.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Branje revizijskega poročila in ukrepi istega.
3. Odobritev, ozir. potrditev računsk. zaključka za l. 1909.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Izprememba pravil.
7. Slučajnosti.

V MIRNI PEČI, dne 17. sušca 1910.

Načelstvo.

Kaj naj

*sedaj pijem, ko mi je zdravnik pojasnil, da je bobova kava škodljiva
mojemu zdravju?*

Odgovor:

Kathreiner Kneipp-sladno kavo, katera ima vsled posebnega pripravljalnega načina duh in okus bobove kave, je redilna in vrhtega poceni. Ni boljšega zajutrka za mlado in staro.

sloven. l. a.

Dobro izurjenega

kovaškega pomočnika

sprejme takoj Leopold Bavdek, kovaški mojster,
Podhosta pri Toplicah. (71)

Drvorezbarska tvornica, deln. dr. v Vrbovskem (Hrvat-
sko), prodaja vsled likvidacije najceneje dobro ohranjeno
strešno opeko (Falzziegel) in šupe.

Parna opekarna v Zalogu (Breitenau)

ima vedno v zalogi (14-0-5,

najboljši in najceneji opeko vsake vrste.

Naročila in vprašanja sprejema oskrbništvu graščine Zalog (Breitenau) pri Rudolfovem.

Prostovoljno gasilno društvo v Krškem ima na prodaj
dvokolesno mehaniško (43-3-3)

porivalno lestvo

nova, 14m dolga, tridelna, ki jo zamoreta postaviti dva moža.
Cena po dogovoru, ponudbe naravnost.:: Na :: Prodaja se hiša v Metliki.
prodaj!

V tej hiši je že mnogo let gostilna, v nji so tudi pripravne sobe za ptujce. K hiši pripadajo gospodarska poslopja in vrt. — Natančneje se izve pri hranilnici in posojilnici v Semiču. (38-3-3)

Spomladi in po leti tekočega leta se bode posekalo nekaj
stotin kubičnih metrov smrekovega lesa, od katerega se bode

smrekova lubad

na ta način prodala, da kupec deblo sam olušči in plača. Cena smrekovi lubadi se bode računala od kubičnega metra smrekovega debla. Ponudbe sprejema (44-5-3)

oskrbništvu graščine Ruprčvrh pri Novem mestu.

Letni semenj,

kateri je navadno v Žužemberku na cvetno soboto,
preloži se na četrtek, dne 31. t. m.

Županstvo Žužemberk.

Hiša

v Kandiji pri Novem mestu ob deželni cesti stoječa, enonad-
stropna, v dobrem stanju, pripravna za vsako prodajalno ali obrt,
se iz proste roke proda.

Več se izve pri uredništvu Dol. Novic. (70-3-1)

Imam 350 hl izvrstnega (40-12-3)

istrskega vina

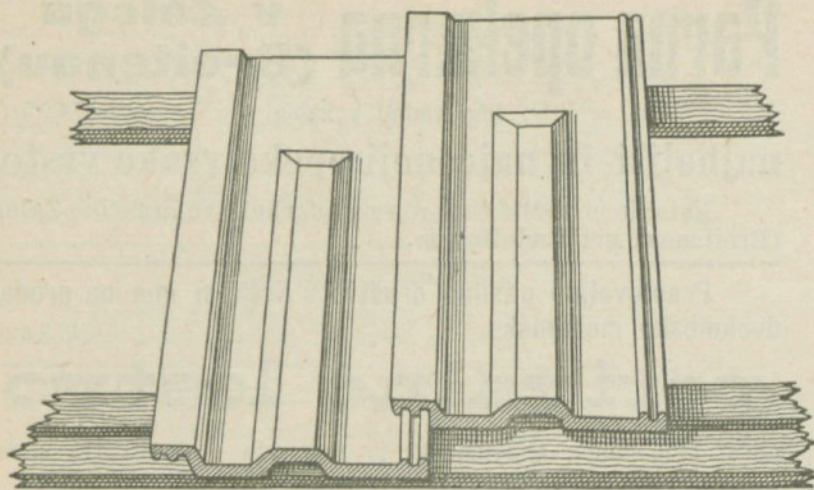
bele in črne vrste, kakor tudi istrski konjak po nizki ceni.
Vsled nizke cene pošiljam samo od 200 l naprej in proti povzetju.
V dveh mesecih prazne posode nazaj. Uzorce na zahtevo brezplačno.

Ana M. Pujman, posestnica v Vodnjanu (Dignano) Istrija.

Vsled gospodarja smrti je na prodaj

trdno zidana, pritlična, z opeko krita HIŠA

na Jami št. 6 pri Dvoru z zraven ležečim vrtom, lep, novo na-
pravljen hrastov pōd, kateri se da tudi preč preložiti, in velik
kos zemljišča z njivami in deloma s hosto obraščenege. Vse to
proda se skupno ali pa tudi posamezno.Natančna pojasnila se izvedo pri lastnici Mariji Perpar
na Jami št. 7, pošta Dvor pri Žužemberku. (55-2-2)

F. P. Vidic & Komp. Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov

ponudi vsako poljubno množino

**patent. dvojno zarezani
strešnik - zakrivač**

(22-24-4)

spoševno obvezo in priveznim nastavkom „sistem Marzola“.

Brez odprtih navzgor! Streha popolnoma varna pred nevihtami.

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

Slavnemu občinstvu v blagohotno znanje.

(52-2-2)

V prijetno dolžnost mi je, se slavnemu občinstvu najpristrčneje zahvaliti za toliko let mi izkazano naklonjenost.

Obenem si usojam najuljudneje naznaniti, da sem oddala svojo trgovino

gg. bratoma Josipu in Juliju Kobé

v najem, katera jo bosta popolnoma neizpremenjeno vodila dalje.

Prosim uljudno slavno občinstvo, da ohrani svoje tej trgovini do sedaj izkazano zaupanje tudi mojima naslednikoma.

Priporočam se velespoštovanjem **M. Seidl.**

Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi uljudno naznanjavo, da sva prevzela staro in dobro znano

trgovino z špecerijskim in delikatesnim blagom

M. Seidl v Novem mestu

v najem, ter slavno občinstvo uljudno prosiva, da ohrani svojo tej trgovini do sedaj izkazano naklonjenost tudi v bodoče.

Imela bova v zalogi vedno sveže in ravno tako blago kot do sedaj, stregla slavnemu občinstvu solidno in po nizkih cenah in se potrudila, da kot domačina cenjene odjemalce v vsakem oziru zadovoljiva.

Priporočava se velespoštovanjem **Brata Kobé.**

Ivan Svetec brivec in vlasuljar, Rudolfovo, Glavni trg. (42-10-2)

Izvršuje vsa lasna dela, kite po vzorcih, priporoča svojo zalogo kit, podlag itd.; pri naročilu kit zadostuje vzorec in cena. — Kratka preveza od 9 do 12 K; poldolga 7 do 8 K; dolga 3-60 do 5 K, sive in svetle; rumena 20% dražje. Pošiljatev diskretna po povzetju.

Priporočam še specialitete: Original Bayrum, Amerikanski Haarpetrol proti izpadanju las in prhut. Priznalna pisma na razpolago. Colonjska voda za masiranje lica proti grbančenju kože in proti lišajem 1 stekl. 50 vin. Nusiol barvilo za lase in brade, zdravniško preiskan. Mila in dišave po nizki ceni uz to priporočam svoj brivski higienični salon v nadaljnjo naklonjenost.

Kupujem mešane in rezane lase.

Skoraj novo kolo

se po ceni proda.

Več se poizve v kavarni Žgur. (68-0-1)

Učenec se sprejme takoj v trgovino z železnino in špecerijo, ki je dovršil vsaj ljudsko šolo in je star 14 let.

Frane Guštin v Metliki. (41-3-3)

Svoji k svojim!

Popolnoma varno naložen denar

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4¹/₂% (7-0-6)

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

